

Antón Costas

Les crisis es resolen votant

Així, que m'esteu demanant eleccions?". Segons publica aquest diari en la seva informació de divendres passat, firmada per la periodista M. Dolores García, aquesta sembla que va ser la pregunta amb què el president Artur Mas va tancar el debat que, inesperadament, es va plantejar en l'última reunió del Consell Executiu després de les objeccions que alguns consellers van plantejar a la declaració conjunta amb la CUP i al discurs de la nova presidenta del Parlament.

El meu interès no és entrar en les diferències en el si del Govern ni en les relacions entre les forces polítiques favorables a la independència. Aquí i ara a mi m'interessa una altra qüestió: serveixen les eleccions per resoldre situacions de crisi?

L'experiència espanyola recent ens permet assajar alguna resposta. Fixeu-vos en una cosa: d'ençà que s'han convocat eleccions –primer les europees del maig del 2014 i després les municipals i autonòmiques del maig del 2015– han desaparegut dels carrers i places públiques les manifestacions convocades pels diferents moviments d'indignats i per les organitzacions antidesnonament. Aquestes eleccions han permès canalitzar la crisi social a través del sistema polític. No és un resultat banal.

A què es deu aquesta capacitat de les eleccions per encarrilar la crisi social? Possiblement hi ha dos motius.

El primer és que són una de les vies, potser la més important, que té una democràcia per incorporar les preferències socials al procés de formació de polítiques. Quan la política està en mans d'elits, les polítiques públiques responen més a les preferències d'aquestes elits que a les de la població. Les eleccions corregeixen aquest biaix orientant les polítiques a l'interès general.

El segon és que afavoreixen l'aparició de noves forces polítiques capaces de recollir les preferències socials que el sistema tradicional de partits deixa de banda. Fins ara, la política estava enfangada en el bipartidisme. Les eleccions han actuat

A. COSTAS, *catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona*

com una liberalització del sistema polític permetent l'entrada de nous competidors, cosa que es consolidarà en les generals del mes de desembre.

En definitiva, les eleccions són un bon mecanisme per afrontar les crisis.

Ara bé, hi ha crisis i crisis. En funció de quina sigui la seva naturalesa, es necessita un tipus d'eleccions o un altre. Hi ha eleccions que serveixen per conèixer les preferències dels ciutadans a l'hora de formar governs, i eleccions que serveixen per revelar les seves preferències da-

JORDI BARBA

vant una qüestió concreta. Aquests són els referèndums o plebiscits.

Els manuals de política econòmica acostumen a recomanar que per a cada objectiu s'utilitzi un instrument específic. És a dir, no convé fer servir un mateix instrument per perseguir dos objectius diferents alhora. Els resultats són dolents.

Aquest principi s'hauria de tenir en compte a l'hora d'abordar la crisi catalana. Les preferències socials són diferents en funció de l'objectiu que es persegueixi. A grans trets, les enquestes d'opinió

diuen que entre un 45% i un 50% de la població prefereix canvi sense ruptura. Entre un 25% i un 30% desitja la ruptura. Un 20% se sent còmode amb l' statu quo. I un 8% no sap el que prefereix. Amb aquesta composició de preferències és evident que segons sigui el tipus d'elecció, així serà el resultat.

Les eleccions del 27-S van ser unes autonòmiques plantejades com un referèndum. Es barrejaven els dos objectius. Llegides com a plebiscit, no hi ha majoria de ciutadans a favor de la independència.

Llegides parlamentàriament, aquests resultats presenten dificultats per formar un govern coherent del públic. Potser aquesta tensió pot contribuir a entendre les diferències que s'han obert en el si del Govern de la Generalitat. I l'oportunitat de noves eleccions, ara simplement autonòmiques.

Però aquesta composició de preferències també ha de ser tinguda en compte a l'hora de fer front al repte polític que planteja una possible declaració unilateral d'independència per part del Parlament. El president Rajoy i els líders del PSOE i de Ciutadans estan valorant la signatura d'un acord antiindependentista. Una de les condicions que es proposen és que els signants es comprometin a no pactar en el futur amb forces catalanes independentistes.

Cal anar amb compte amb aquest tipus de clàusules. A Catalunya ja en tenim experiència. En l'anomenat pacte del Tinell, que va donar lloc al primer govern tripartit, els signants es van comprometre a excloure el PP. Alguns dels mals actuals vénen d'aquell acord antidemocràtic. No es pot excloure ningú de la vida política democràtica en funció de les seves preferències. L'independentisme democràtic és tan respectable com qualsevol altra opció política. No hauríem de tornar a cometre el mateix error, però ara en sentit contrari.

Les eleccions tenen virtuts terapèutiques que no tenen els acords entre forces polítiques. Si en les eleccions generals del desembre es presenten projectes de reforma política que recullin i encarril·lin la preferència majoritària pel canvi sense ruptura, veurem que la crisi catalana entrarà per altres vies de solució.●

Pilar Rahola

La jungla

El pitjor efecte de la crueltat és acostumar-s'hi. Les primeres imatges d'un home degollat per un altre home davant la televisió van provocar un impacte emocional planetari. Vèiem el periodista Daniel Pearl mirant a la pantalla i explicant la seva condició jueva, l'amor per la seva gent, els seus anhels... mentre el botxí esperava el seu negre moment de glòria. I quan va arribar el moment, l'individu que no sabia tallar bé el coll d'un ésser humà, els minuts que allargaven l'agonia, l'horror clavats a la nostra retina espantada.

Però després van venir més degollaments televisats i al final fins i tot semblava normal que la barbàrie utilitzés la tecnologia del segle XXI per promocionar un mal que bevia de les fonts del segle VIII. Esclar que veníem d'un segle XX que havia acumulat milions d'esquelets calcinats, allà on hi havia hagut vides, emocions, memòria, història. I malgrat l'horror de l'Holocaust, al final ens vam acostumar a les pel·lícules, a les muntanyes de pell i os, a les mirades d'uns cossos que recordaven llunyanament el que havia estat un cos humà. El terror havia aconseguit el que buscava: acostu-

És l'infern a la terra, el dimoni de les set cues, un escopinada de pesta negra sobre l'herba

mar-nos a la seva demolidora veritat. Ho havia dit Heinrich Himmler mateix, i sabia de què parlava: "La millor arma política és el terror. La crueltat imposa respecte; els homes potser ens odiaran, però no volem el seu afecte, només volem la seva por".

Aquesta mateixa idea, duta a la pràctica amb una implacable i sagrant precisió, la conceben els nous nazis d'aquest segle, els soldats de la gihad. Són persones, o ho van ser, en algun moment van tenir pares, històries, empaties, potser algun amor i fins i tot anhels i esperances. Però hi va haver un altre moment en què el seu cervell va deixar de fabricar idees per escopir consignes de mort i allà on hi havia hagut humanitat ara només hi habita l'odi i la maldat. Miren els éssers que cremen, degollen, bombardegen, fiquen en gàbies, llancen al buit, gasegen... sense veure'ls, com si fossin simple carn per a l'escorxador. Igual que els nazis miraven els jueus que portaven a les cambres de gas. És l'infern a la terra, el dimoni de les set cues, una escopinada de pesta negra sobre l'herba. És el que fan les ideologies totalitàries amb els éssers humans: a uns els converteixen en botxins sense ànima; a d'altres, en víctimes pures. I no hi ha mitges tintes, perquè els botxins han deixat de ser humans.

Es per això que ja no ens impressionen les imatges de la barbàrie, pel costum. La darrera, la d'un centenar de gàbies plenes de presoners alauites, molts d'ells nens, que recorren Guta utilitzats com a escuts humans pels assassins de Jaix al-Islam, una facció islamista amiga de Qatar i d'Erdogan. Què més poden fer?, es pregunta la bona gent. Tot, perquè el mal, quan es desencadena, no té fronteres. El repte és que, malgrat el costum, continuï horroritzant-nos com el primer dia.●

Javier Junceda

Medi ambient humà

El dret ambiental ens captiva als juristes per l'alt contingut ètic que enclou: la protecció dels indefensos béns naturals que, durant llargs segles, les lleis consideraven *res nullius*, o coses de ningú. Venturosament, les ordenacions de mig món han aconseguit amb el temps un generós catàleg de disposicions que blinden la flora i fauna i que castiguen de manera implacable els atemptats a aquesta biodiversitat, ja sigui des de la seva concepció mateixa i tant si es tracta de plantes com d'animals de propietat privada.

És a dir, qualsevol amo d'una roureda no pot destruir-la al seu aire, ja que si ho fa el dret li reservarà una sanció, fins i tot penal. El mateix desenllaç esperarà qui, sent pro-

J. JUNCEDA, *degà de la facultat de Dret de la UIC Barcelona*

pietari d'animals, els maltractats, els matats o els impedeixi de néixer o viure. Insisteixo, a més, que la tutela jurídica abasta en aquests casos la vida animal o vegetal des de la seva mateixa concepció o fins i tot abans, preservant àrees perquè no s'alterin els hàbitats en què han de desenvolupar-se o recuperar-se aquestes espècies.

Em sembla de tota lògica que aquesta estratègia de defensa de la vida natural s'ha d'estendre sense excepcions a la vida humana, tant a la que ha estat concebuda i no ha nascut com a la que ja ha nascut, però amb problemes físics o psíquics. No comprenc el motiu pel qual l'empara que la llei brinda a un cadell d'un setter irlandès que hagi nascut amb una alteració no pot arribar a un nen nascut amb malformacions, per exemple.

Concepcions morals al marge –en el

supòsit que una tal cosa pugui passar en aquest assumpte tan greu i delicat–, el mateix sentit comú ha de conduir a traslladar la tutela ecològica a tot gènere de vida, humana, animal i vegetal, i aturar amb això qualsevol mena de menyscapes o amenaces que pateixi fins i tot abans de la seva concepció i fins que els processos espontanis vitals cursin cap al seu final natural, l'anomenat cicle de vida. Escriure això tan elemental em resulta estrany, però és que el context social actual de banalització de la vida crec que ho aconsella.

Defensar la vida no admet excepcions. I si defensem les balenes, el linx o el teix, amb tanta o més raó ho haurem de fer amb qui es diu o es dirà Alicia, Pep o Paco, deixant-lo néixer encara que ho faci coix, borni o mut. No ho faríem amb el cadell del Bobby, el nostre pastor alemany?●